

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

a in

Strat'a tragatoriului
(Lövész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisii si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joui-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . . . 5 „ „ „
Pre annu intregu . . . . . 10 „ „ „

Pentru Romani'a:

prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separat. In loculu deschisu 20 cr. de linia.

Unu esemplaru costa 10 cr.

Pest'a, 26 Maiu, 7 Juniu 1873

Atmosfer'a politica este cam innetita. De si se apropia sesiunea porta, candu diplomatii se pregatescu a scaldetorie, de si esibitiunea intern. a Vienn'a ar trebui se absorba tota atentiunea, de si visitele atatoru domitori la Vienn'a, ar trebui se aline, a molcomesca spiretele, ba se li insuffie a crede, pessimismulu se latiesce m i re ca alta data. Cris'a financiaria, a rea dede cumplita lovitura si moliatati politice d'in Ostrunguri'a, conbuesce multu la descragiat'a situatiune ce domnesce d'in colo si d'in ce de Lat'a. Apoi presagiulu passeru cobitorie inca vine a ingreuna statiunea. Asia diuariulu vechiloru conservatori „Vaterland“ chiaru in a innsaltei visite a Tiarului totu ru russionu la curtea imperiala a Vienna, cobesce reu, forte reu a cei doi Tiaru de la Nordu ar fi de u intre ei impartirea imperiului osungurescu. Marc obrasnicia! striga versianatu tote organele partitei creatiose constitutiunii si intre aceste, primulu locu „Nou'a Pressa Libe“ carea nu gasesce termini destullu aspri in lessiconulu ei cellu prusnescu, injura pre tote tonurile pre celulu „Vaterland“ care da a or aboierescu nu cunoasce neci ele intele politetiei. Ce e dreptu cobitura a „Vaterland“ chiaru in presentia madi si potintelii Tiaru, dovedesce pucacurtenire si ore-care lipsa de civilitate, ce se-i faci omului ingrigita, cum imputi temerile patriotice, mai ales candu scii, ca cei d'in tagm'a boiaca, — avendu nasulu mai sensibilu si tota intemplantia nasulu inca austriaca, era nu nasulu cellu grossu prusianu allu cumperatei „Noue Presse Libre“ voru fi mirositu mortetiune, si aici canteclulu cobitoriu. Noi lassamu aceste organe se se certa elle intre ne, neci nu ne vomu incumeta la consture, mai alessu dupa ce d'in alta arte, inca destellu de acreditata ni soacu sciri favorabili, precum vomu arde mai la valle — ne marginimu a observá totu-si facia cu temerile d'in „Vaterland“ ca mortea unui imperiu, ca austri'a nu se dede asiá usioru neci diaru de poteri mari ca Tiaru de la Nordu, ci perirea staturiloru se operedia sinulu loru, daca elle porta de mulgerminele perirei. Ostrunguri'a deva se pera, va perí prin peccatele ei si cei i voru da ultim'a lovitura voru culca numai fruptele celle copte. — Dacu Ostrunguri'a va totu ferba, precum de la 1848 pana asta-di fara a se ododata consolidá prin multumirea minteloru constitutive, atunci firesce nu pote fi departe timpulu in care anismulu acestui mare statu va trece decumpsetiune, dissolutiune; pre vedemu acest'a operandu-se in iminulu, odeniora preapointe, allu Ottoniloru, a carui cadere nu o mai potu dedecá marile poteri, adeca rivalitatea a, chiaru precum nu potusse ciganulu ppreca pre d'inainte, tievea puscei, ce, arm'a dracului, fissiisse pre apoi. Se lassamu dara pre „Vaterland“ se strige „padiesce!“ era pre „Nou'a Pressa Prusnesca“ se strige „scandalu!“ se inregistramu cea alta scire carea este de mai pucinu interessu. Si a este ca intre ambii cancellari: pucele Gorgiacofu si contele An-

drassi, chiamandu la consiliu si pre solulu Germaniei, s'ar fi facutu invoieia (horribile dictu!) cu privire la cestiunea orientale. Medicin'a, pentru radical'a vindecare a bolnavului de la Bosporu, s'ar fi gasitu, — medicii s'ar fi intiellesu si a supra modulu procedendi. ca patientulu veninulu se i se dea cate cu dos'a mare, dupa ce dosele celle mici alle mediciloru de mai nainte n'au folositu nemica. Romania, Serbia, Egiptulu si Muntenegru se se proclame de statari de p i n u s u v e r a n e ! inceputulu curei este forte nimeritu. Ce va fi inse cu Bulgari'a, Bosni'a Ertiegovin'a (Epirulu) Macedoni'a si Tessali'a? Ca-ce crestinii, immediatu suppusi Turciloru inca voru libertatea. Via fatam invenient. Aceste provincie inca, la rondulu loru, au se devina mai antaiu semi-suverane, apoi — sau se voru annectá la suveranele vecine, sau se voru proclamá independinti. Este opera viitorulu. Ceea ce asta data ne pune in nimire este intiellegrea intre celle trei mari poteri a supra suveranitati provincieloru pana acum vasalle Turcei. Pana mai eri alta eri tota intiellectiunea diplomatiei consistea intru a mantiené suzeranitatea Portei ottomane, asiá cereau vitalile interesse alle Turcei, ba asiá cereau sciri.

batu lucrurile si daca scirea este adeverata — inasa si credula foia „Wanderer“ se cam indoesce — noi n'am poté decatu se applaudemu di lomatiei pentru acestu triumfu allu invingerii de sine.

Ce diceau crestinii d'in Orientu Crestiniloru de la appusu, ocrotitori ai Turciloru? Lassati-ne se fimu liberi, vomu deslegá noi cestiunea orientale fara succesiune, fara a se incinge Europ'a in flaccare. Adeca se facemu noi, de la voi nu ceremu decatu se nu staruiti, in contra naturei, a sustiené ceea ce este putredu. Cadavrele trebue ingropate, ca ce de unde nu, infectedia atmosfer'a si se molipsesce lumea. — Intru adeveru, repetimu, daca scirea s'ar adeveri, poterea ideiloru triumfatorie ar avé serbatore jubilaru, s'ar constatá in facia lunei, ca ideile sunt mai potinti decatu marile poteri. — Lassati poporele se faca elle de sine, orientulu inca va sci face de sine.

De langa vechiulu Istru, in 3 Juniu 1873.

„Romanii de sub corona a stului Stefanu blamati si la espusetiunea universale d'in Vienna.“

Pote ca vei acceptá, Dle Redactoru, pote ca va acceptá si onor. publicu cetitoriu allu pretiutei „Feder.“ dupa propusetiunea mai susu espusa una desclere detaiata a espusetiunei universali; a mea penna inse e prea debile, esperintia mi e cu multu mai neinsemnata si tempulu, despre care potui dispune pentru a cerceta espusetiunea, fu prea scurtu spre acellu scopu; — scurtu, tote impregiurarile nu-mi dau garantia de ajunsu spre a poté chiaru si numai sperá a poté satisfice dorintiei on. publicu cetitoriu in aceea privintia. Dereptu aceea lassu acellu lucru altei penne mai destere, lassu pre unu altu individuu mai espertu,

mai compentetu decatu mine a judeca despre asta opera grandiosa a seclulu presente, carele mi place a crede, ca nu va lipsi neci d'inore romani, spre a o pune in antea ochiloru on. publicu cetitoriu romanu. Asia dara, dupa cum am dffsu mai susu, me rogu se fiu scusatu daca voiu trece prin „rotunda,“ — acellu palatiu famosu, — prin Austria cislaitana, fora de a ammentí ce-va, si me voiu oprí in Ungari'a, carea, ca pre unu romanu de sub acesta corona multu laudata, trebue se me interessedi si pre mine-ca pre ori care altu patriotu (?) patri'a sa. — Speram multe a vedé si in Ungari'a, ca la una espusetiune universale; speram a vedé representate tote poporale ei si prin urmare si pre romani prin diversele loru producte fia intelectuali, fia sensuali seu materiali. Aceste acceptari alle melle credeam a se realisa cu atatu mai vertosu, cu catu audissem si cetissem multa prin tote foile nostre despre un'a collectiune insemnata de costumuri romane d'in tote partile locuite de romani facuta de dlu Xantu pentru espusetiunea univ. d'in Vienna. Eram dflu in firm'a convin gere si me si pregatissem de a casa a-mi pasce ochii pre multu laudat'a collectiune. — Dar' amaru m'am insie-

una collectiune; se pote ca se fia espusa, si eu se nu fiu datu de d'ins'ace, daca ar fire, mi ar' paré forte bine, se pote se espuna mai tardu; un'a d'in aceste doue mi-ar placé a crede; inse reu me temu, dupa celle vediute, fiindu Ungari'a tota arrangiata, ca neci un'a d'in aste doue nu va avé locu, si ca prin urmare me vedu silitu a marturi cu dorere, ca sentintia pusa in capulu astoru orduri se pare a fire mai multu ca probable, adeca aprobe de adeveru — daca nu chiaru adeverata, ca-ce magiarii si cu asta ocasiune nu au voitu altu ce-va de catu a blamá pre romani, dupa cum li place a o face la tota ocasiunea, cu acea differentia, ca de asta data nu in Ungari'a, ci in antea lunei intregu. Ca se-mi demustru acesta assertiune, voi se me marginescu a numí tote produssele romane cate le potussem observá numai d'in sfera literaria, cari le espusera magiarii in Vienna la espusetiunea universale. — Sciti Dle Red. ce opuri ni au espusu magiarii la lume, dupa cari apoi se ne pota judeca, catu pote romanulu, daca e derepta assertiunea familiarisata la tote poporale: ca „unu poporu pote atatu precatu scie, fiindu ca scientia e potere?“ — Una „cazania,“ unu „ciasolovu,“ unu „ochtoichu“ vechiu, un'a „Alessandria!“ patim'a lui Christosu“ si una „gramateca“ a lui Radu Tempea tote cu litere cirile, ce-va se dica adeca, ca Romanii aste opuri le au mai bune; ca-ci scim, ca ori si cine numai aceea areta la lume, ce cugeta ca are mai formosu si mai bunu, pentru a areta catu pote face si ca prin urmare, catu pote cumpeni seu appesá in cumpen'a poporiloru. Ungurii dara cu aceste opere intiellesuali sciura se represinte 3 milione de romani la lumea intréga, si inca si aceste imbraccate in unu vestmentu strainu in slovele parintelui Cyrilu, carele le faurisse pentru slavenii sei ante de ast'a cu vre 12 secli si nu in vestmentulu strabunu caracterele latine, ca asiá lumea si adi in seclulu

luminarei totororu poporiloru, se vedea in Romani nu pre acei-a, de cari se tienu ei — Latini seu Ausoni — nu, ci nece slaveni seu Bulgari, ori cine scie ce amestecatura de popora asiaticu, de cari ne credinra in trecutulu de trista memoria pana mai alta ieri. — Intrebamu si-mi place a crede, ca ori ce romanu adeveratu are dereptu se intrebe pre fratii (?) magiarii, ca au facutu „ci“ senguri acest'a, sau dora cu consensulu si svatulu ver unu romanu pierdu? (de consensulu totororu romaniloru nu-i dore pre ei capulu fia si in causele celle mai vitali alle acestoru-a); ca n'au cunoscutu ei si nu cunoscu alte opere din literatur'a romana decatu de celle espuse la espusetiunea univ. d'in Vienna? Nu seu ei de operele celle numerose si escelinte alle unui Cipariu, Ilarianu Papiu, Munteanu si alle altorua, cari potu ori candu rivalisa chiaru si cu operele magiare alle unui germanu magiarisatu, fia si alle lui Toldy, cu carele li place a se fail, ca ar fi nascutu d'in capulu lui Joe? (sic.) Ei! ma, eu sum de firm'a convingere. ca ei cunoscu forte bine tari opere, inse li mai place a se face ca nu sciu, si a representá pre romani cu ce au ei mai reu (pentru un'a espusetiune universale) si giose sunt productulu sloru parinti). Mai bine faceau ei, daca lassau pre romani cu totulu a fora si de aci dupa cum li place a-i lassá de ori si unde, de unde cugeta ca romanulu ar poté trage ce-va folosu daca nu pentru presentu cellu pucinu pentru venitoriu, decatu a-i arretá lunei ca auctorii numai de atari lucrari intelectuali. — Ce se dflu de produssele d'in celle late sfere de activitate, cari lipsescu cu totulu, au pote figura sub nume magiaru? Me temu a crede cu tote ca unu impulsu internu pare a mi spune ca ungurii nu au espusu collectiunea d-lui Xantus, ca nu cum-va strainii, lumea privindu-o si essaminandu lucrurile acellea se dee de golu assertiunile loru celle false despre statulu cellu necultu allu Romanulu, cum li place a-lu descrie la tota ocasiunea; nu, ei au espusu una camesia de tierréna romana (de pre la Sabliu, mi-se pare) printre alte diverse costumari pote si aceea foia voi'a loru; au espusu vre-o doue, trei fotografie romane de C. Koller d'in tienutulu Bistritiei sassesci (in T-vani'a) si in urma doue standarde romane in cornurele nordice alle pavilonulu destinatu pentru Ungari'a; mai multu nu am vediutu. — Intru adeveru nu prea multe semne despre vietia unui poporu de 3 millione, traindu in fericita (?) Ungaria, observu inse si aci, ceea ce dissessem mai susu, ca adeca: sau dora nu le am aflatu noi (vre-o trei insi) sau ca se voru espune mai tardu. Ceea ce au revoltatu inse sentimentele nostre, si credu, ca revoltá a le ori si carui romanu adeveratu, este espusetiunea opereloru literarie, in care privintia nu credu a gressi tare candu dflu ca suntu neescusaveri fratii (?) magiarii, si carea impregiurare singura credu ca a fostu destullu de momentosa si in consecintie destullu de trista pentru a poté provocá aceste orduri d'in pieptulu unui romanu adeveratu spre a atrage d'in buna ora attentiunea onorat. publicu cetitoriu asupra-i.

Diuaristic'a Romana.

Gradul de cultura a poporeloru se socotesce dupa osebite date, asiá unii sustiencau, ca cu câtu mai multu sapunu consume unu poporu cu atât este mai inaintatu in cultura, — au trecut si acest'a, acum gradulu culturi sunt „trentiele“, adeca cantetatea de „harthia“ ce consume cutare poporu si mai alessu numerulu scrieriloru periodice (diuarie, reviste, etc.), si dupa acesta mesura se scie, ca Cettianii marei Republice Americane sunt cei mai inaintati, ca-ce la d'insii 1, scriere periodica se vine la 5000 suflete, dupa ei urmedia Anglii, apoi Germanii, si numai apoi Francesii si Italianii. Dar noi Romanii cum stamu in asta privintia? Neci cu Magiarii nu ne potemu mesurá; eccá datele:

In Romani'a libera apparu 51 diuarie si reviste si a nune in Bucuresci 29 in limb'a romana, „Monitorulu officialu“ „Romanulu“ „Press'a“ „Telegrafulu“ (aceste apparu in tote díllele) „Diu'a“ „Patria“ „Trompet'a“ „Carpatiloru“ „Reform'a“ „Poporulu“ „Imparzialulu“ „Ghimpele“ (umoristicu) „Dreptulu“ „Column'a lui Traianu“ (scientific. liter.) „Inginerulu“ „Revist'a Medicale“ „Revist'a Scientifica“ „Revist'a contemporana“ „Archiv'a Rurale“, (appar 1—3 ori in septemana). — In limb'a franceza 4, a nune: „La Roumanie“ „Journal de Bucaresti“ „Aboille“, „Alliance latino-russe.“ — In limb'a nemtiesca 2, „Romanische Post“ „Epocha“; In limb'a greca 1. „Lris“ (Aurora) La Iassi apparu 7 in limb'a romana: „Publicatiunelu officiali“ „Uniunea liberala“ „Curierulu“ „Curierulu de Iassi“ „Noulu Curieru Romanu“ „Vocea Apperaturului“ „Convorbiri literarie“, — In Galati 2 „Gardistulu Civicu“ si „Vocea Covorlului“. In Brail'a, 2 „Cetianulu“ „Laterna“ „*Σύλλογος*“ In Romanu „Armoni'a“. La Bacáu, 3, „Bulletinulu Communale“ „Observatorulu“ „Gazet'a de Bacáu“ — La Berladu „Semnatorulu“ La Botosiani „Independentulu“ La Buziu 2, „Curierulu“ „Timpulu“. — La Teleormanu „Teleormanulu“ La Focousiani „Gazet'a de Focousiani“ La Craiova 3, „Aurora Craiovei“ „Adeverulu“ „Gazet'a Craiovei“.

In Romani'a ostrunguresca apparu 11, diuarie romane si anume „Gazet'a Transilvaniei“ si „Transilvania“ (scient. lit.) la Brasieu, „Telegrafulu Romanu“ la Sabiu; — „Archivulu“ si „Economulu“ la Blasiu tote in Transilvania; — „Federatiunea“ „Albin'a“ si „Familia“ (liter.) la Pest'a; „Lumin'a“ si „Gura Satulu“ (umorist.) la Aradu in Ungaria, — in fine „Foiia societati liter.“ la Cernauti in Bucuvina. — Cella 4 politice apparu tote decate 2 ori in septemana, celtate (a fara de „Archivulu“ si „Foi'a Bucovinei“ care pre unu tempu sunt sistate) apparu una data in sept. Deci cu totalu 62 diuarie.

— Luandu nr. rotundu 60 (cu tote ca d'in acestu-a inca s'ar poté scade, fiindca essistentia unoru diuarie este forte precaria) pentru 9 milione romani, 1 diuaru se vine la 150,000 suflete!!! si cu tote acestea diarielu romane abia vegetedia, firescu! ca ci d'in atatea milione cati sciu carte? si d'in cati sciu, inca si mai pucini citescu. De s'ar sci, catu este de mare numerulu carturariloru romani? atunci s'ar sci totodata si catu de mare e indiferentismulu lor? — „Gazet'a Trans.“ publicasse unu articlu (d'in incidentulu sistarii „Archivului“) relativu la pucina interessare a publicului romanescu pentru istoria nostra, dar ore numai cu privire la istoria este publiculu rom. pucinu interessatu? Lasamu in judecat'a cetitoriloru, ca se se enuncie, — cellu pucinu in consciinta, — daca indiferentismulu se estinde preste totu, la tote productele literarie, sau ba? C. C.

Ultimele Momente

alle principelui Alessandro I. o a n u I. Cusa.

Spre a se cunoosce caus'a subitei morti a principelui Cusa si impregiu-

De alta parte cu dorere si parere de reu' ne vine a presupune, ca insusi romanii porta nu una mica parte d'in vin'a la acest'a culpa (?) mare candu ei si aci ni se pare a fire voitu a se portá sau de totu passivi, sau in casulu cellu mai favoritoriu a-si incredintá strainiloru, caror'a nu le-a jaentú neci candu la anima binele romanului, martora e istoria, una cauza atâtu de importanta ca acest'a. Erá la loculu seu si dupa a nostra modesta parere ca romanii de sub coron'a stluí Stefanu se se ingrisesca insi-si, se se nesuesca d'io tote poterile a fi reprezentati pre câtu se pote de bine la acest'a espusetiune, (Gazet'a) si inca in unu locu de osebitu fia fostu si numai de 2—3 □° sub coron'a Ungariei, ceea ce poteau pretinde cu totu deceptulu de la magiari, ca unii cari locuescu in una massa atâtu de compacta si numerosa sub acesta corona. Asiá inse de va sta lucrulu, precum stá, ce e probabile, apoi potu ungunii mená pre romanii in voia cea buna si aci la espusetiune (ca si a casa) la „Bucuresci“ adeca in Romani'a, carea, fia dissu spre laud'a fratiloru de preste Carpati — cu câtu e mai mare intristarea, indignatiunea si dorerea unui romanu adeveratu de sub coron'a cea „santa“ a lui Stefanu, candu paresesc Ungaria (espusa) i cauzeza cu atâtu mai multa bucuria, placere si alinare. Ecce ce audis sem intre altele de la nesce germani de stare buna, precum i arretá esteriorulu, in pavilonulu Romaniei:

„In der Wahrheit muss mann gestehen, dass die Rumänen viele Völker, die mit Verachtung auf sie heruntersehen, weit hinter sich gelassen haben, alles dies schaut sehr schön aus.“*)

Unu Resunetu.

Cine a fostu Fagarasiu?

Acesta intrebare sbora din gura in gura in totu districtulu Fagarasiului, de candu diurnalulu semi-officialu „P. Lloyd“ a publicatu scirea despre inlocuirea actualului capitanu supremu prin dlui Colomanu Boer. Lumea de aici nu voiesce se credia, ca s'ar poté intempla o inlocuire a dlui Ladislau Tamasiu prin numitul d. Col. Boer; nu pentru ca dora publiculu s'ar indof despre „poterea ministeriale“ din Pest'a, ca-ci lucruri mai mari amu vedutu venindu de acolo, cari cu atâtu mai pucinu s'au potutu crede realizabile, — ci pentru ca numirea unui siefu de nationalitate magiara in acestu districtu curatu romanescu, dupa vederile publicului de aici, ar fi contr'a interesselor guvernului. Ca se pota cine va guverná se cere inainte de tote incredere, mai cu sama atunci, candu nu are la tota momentulu potere armata, cum nu are unu siefu municipalu; se recere, dfou, se aiba increderea publicului pre care voiesce a-lu

*) Cu tote ca Romani'a libera este binisioru reprezentata la esibitiunea internationala de Vienn'a, totu-si descrierea recensintelu d'in „Wanderer“ ce o publicassem si noi, ni-se pare cam magulitoria, pentru ca scimu positivu ca Romani'a la esib. intern. de Parisi au fostu cu multu mai bine reprezentati. Cátu pentru Romani'a ostrunguresca, atâtu dupa celle ce ni-se reporta de unii cunoocuti, câtu dupa acesta Corresp. avemu banuele ca commissarii Ungariei au facutu in adinsu ca se lipsesca celle mai multe si se se espuna numai unele prin cari se fimu batujocorit in facia lunei, asiá cas'a romanescu, fabricata de unu neamtin d'in Oravit'a ni-se spune ca este adeverata latujocura pentru Romani. D. Xantus care in Pest'a facusse mare stora cu obiectele romanesci se pare ca in Vienn'a este de alta parere, sau ca au trebuitu se ceda unei vointie superiori. Fia cum va fi, ne vomu informá in asta privintia, pentru ca tierr'a (camer'a) au votatu 15,000 fl. v. a. pentru espustiunea ethnografica d'in Ungaria si intre obiectele respective, celle romanesci cuprindu loculu antaiu prin fromsetia lucrurilor de mana, si prin urmare nu este permisu ca accelle se lipsesca d'in despartimentulu ungrescu. Red.

guverná. Este lucru firescu, ca poporulu romanescu inca nu stá asid de inderetru in sentimentulu naturalu, ca increderea sa se n'o affere mai currendu si mai usioru unui individu de nationalitatea sa, de câtu unui strainu. Strainulu nu pote cascigá incredere deplina mai nici-odata.

In tempulu de siesse anni de la venirea dlui Tamasiu aici, guvernulu nu se pote — cu dreptu cuventu — plange in nici o privintia despre poporulu romanu din acestu districtu; oppositiunea ce s'a desvoltatu din primaver'a annului 1872 incoce, este rovocata prin neprudentia antecessorelui ministrului de interne actualu, care — precum se scie — in contr'a legii octoasse loculu de alegere in Fagarasiu. Nu comitemu nici o indiscretiune, daca vomu spune addeverulu, cumca publiculu de aici detoresce multu intieleptei tactice a siefului actualu, care, pre langa tote greutatile cu cari s'a luptatu, a sciutu tiené, cum amu dice, cumpen'a intre interessulu guvernului si allu poporului. Acestu resultat u potutu cascigá numai ca romanu, avendu increderea connatiuniloru sei.

Abstragemu de la onorab. persona a dlui Colomanu Boieru si afirmamu, cumca ori-cine dintre neromani ar fi numitu siefu aici — considerandu impregiurarile locali, nu va poté satisfacé nici interesselor poporului, nici guvernului, — ar fi unu interregnu plinu de lupte si calamitati. Pote se va incercá a fusiona orasiulu Fagarasiu cu districtulu, pentru ca, prin ajutorulu „virilismului“ se vina alte elemente in comitetulu municipalu „dupa voia si placu.“ Acest'a mai antaiu nu se va poté essecutá, ca-ci maiortatea, care platesce contributiunea cea mai multa in orasiu, nu este ungresca, ci sunt judanii, sassii si romanii, cari inca nu au votu in guvernulu, si a districtulu pre man'a unoru „a la Benedek.“ De alta parte inse, daca totu-si s'ar intempla fusionarea, guvernulu inca mai inainte pote se fia siguru despre resultatulu, ca ci accellu-a nici decatu nu va fi favorabilu interesselor lui. Cine voru fi virilistii din orasiu in acestu casu? De securu ca afara de vre-o 2—3, ceilalti toti judanii, sassii si romanii; intre cei alessi din orasiu, potemu affirmá, ca pote nu ar fi nici unu singuru ungru, ca ci sassii si romanii — si pana acum — provocati de tactic'a neintellepta a intellegintii magiare de aici se voru uni si voru alege omeni de increderea lor.

Si apoi cu tote aceste o schimbare prin fusionarea orasiului cu districtulu si prin numirea unui siefu neromanu ar provocá in districtu luptele de la 1871—2, cari sunt inca in viaa memoria. Guvernulu se cumpenesca bine lucrulu si se nu precipite, ca ci ori-ce passu gressitu ar avé urmari triste si nereparabile.

Precum se vede din acestu resunetu de la Fagarasiu, lumea de acolo nici de sila n'ar vré se crede buerosu, ca guvernulu din Pest'a ar avé de cugetu se li tramita unu pasia ungrescu pre capu; inse s'au insielatu amaru, ca-ci eccá ce cetimu in fruntea foiei officiale de eri, 6 Iuniu: „La propunerea ministrului meu pentru affacerile interne redicu pre Ladislau Tamasiu din postulu de capitanu supremu allu districtulu Fagarasiu si in loculu seu numescu pre Colomanu Boer.“ — Datu in Schönbrunn, 31 Maiu 1873. Francisu Iosifu, Iuliu Szapáry. —

Scimu ca acum nu va mai dubitá nimenea despre adeverulu destituirii dlui Tamasiu nici despre inlocuirea lui cu unu neromanu, si totu-odata ni place a crede, ca romanii districtulu Fagarasiu voru sci ce este acum de facutu.

rarile intre cari espirá, lasamu ca urmedia aici scurt'a narratiune ce, — negressitu d'in fuinte siguru — o publica diariulu „Poporulu“:

Locuia la Florentia in clim'a cea bland'a Italiei. Dorindu a da una crescere-ingrigib filoru sei, Cuza-Voda parasi acesta clim dulce intr'auu timpu candu in Germani'a se se statornicisse bine ver'a.

Acesta fatale calletoria unuá se grabesca fuitulu.

Incercatu forte de rigorile neusitate al sesonei la trecerea Alpiiloru, fostulu Domn da de una clima umeda si mai aspra la Heidelberg.

Abia sositu la hotel d' Europe, una esibitiune appuca si-i trebue unu ajutoriu spre a arca scar'a.

Cade la patu. Medicii viau indata. Dup dinsiu nimicu nu potea face se se creda un periclu immediatu.

Domn'a neliniscita mai chiamá si al medici spre consultare, toti omeni cu mare reputatiune.

Trecu duoe dílle; Domnulu slabesce din in ce.

La 14 (stil. nou) principele Obolenschi (gubernatorulu Covnei, inoratu cu na comtesa (?) Stourdia) vine se-lu vedia.

Domnulu se arretá prea fericitu de visitu acesteie vechie si bune cunooscentie, si voru cu d'insulu multu inse cu una voce forte sbita. O remarcá insu-si dupa plecarea Obolenschi.

— Mi-a ajunsu vocea ca de una baba dice Eilu.

Ser'a medicii vinu si nu vedu nimicu.

Pre la mediulu noptii de 14 spre 15 Mai suffocatiunea reappare. Domnulu abia mai pot vorbi.

Domn'a, nemiscata de langa sociulu ei, pune tote silintiele spre a-lu consolá si-i d unu prafu prescrissu de cátra medici pentru un asiá casu.

Se usiurédia pucinu.

Apoi cris'a reappare si mai cu violentia.

Domn'a presinta cum amosulu adeveru.

Dupa duoe ore Domnulu incerca a scólá.

— Eleno, unu preutu!

Si apoi . . . nimicu.

Medicii nu apparu de câtu spre a constá morteá!

Corpulu fu transportatu, dupa ordinea stabilita in tote Statele Germaniei, dimineti'a Cimitiriu, in sal'a mortiloru, unde i s'a facu autopsi'a spre a se cunoosce causele acesti morti neasceptate, nici chiaru de cátra medic.

Autopsi'a descopere ca morteá a fost ca sata de una subita paralisia a animei.

A urmatu apoi imbalsamarea corpului.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 6 Iuniu 1873.

Siedintia se deschide la 10 ore din dt.

Aug. Tarnóczy adressedia ministrulu de finacie o interpellatiune cu privire la banc'a nationala de Vienn'a si a filialeloru ei in Ungaria. Interpellantele intrebá pre ministrulu ca incunoscintiatu-a dsa banc'a nationala de Vienn'a, ca la casu se voiesca a-si esserca in Ungaria si mai de parte privilegiele salle nelegali, trebue se dotedia filialele ung. in acca-si mesura ca si pre celle austriace, ca-cella din contra guvernulu ung. se va vedé necessitatu, a se ingrigi de infintierea unei banc de note independenta de cea de Vienn'a national. ung.? Luatu-a ministrulu mesurile neccesarie, ca la casu candu banc'a national n'ar satisfacé acesta pretensiune a Ungariei se se pota infintia indata banc'a ungrescu independenta?

Interpellatiunea se presenta in scrissu ministrulu de finacie.

Ministrulu-presiedinte Szilávy presentu spre publicare mai multe proiecte de legi sanctionate de monarchu.

Ministulu de finacie Kerkapoly presentu nisce proiecte de legi despre intrebuintarea ulterioara a restulu de creditu, votatu ministeriului de finacie in 1872. si despre incuviintierea unoru credite supplementari pentru accoperirea unoru erogatiuni nepreveditu in bugétulu annulu 1873.

Normativu.

Cu privire la depunerea rigoroselor de doctoru in scientie filosofica, filologice si istoria, pre cum si matematica si scientie naturale la universitate d'in Budapesta sau Clusiu, M. H. a aprobata normativu urmatoriu :

§. 1. La facultatea filosofica de la universitatea reg. d'in Budapesta, pre cum si la facultatile de filosofie, filologia, istoria, matematica si istoria-naturale de la universitatea d'in Clusiu se tiau rigoroze de doctoru si se dau diplome de doctoratu.

§. 2. Cei ce dorescu a depune rigorosulu au se presinte petitiunile lor decanului facultatii respective.

La aceste petitiuni sunt d'a se adauge :

a) Cursulu studierilor, ce petentele a absolvitu pana acum'a ; b) Testimoniulu despre ascultarea studierilor de la vre-o universitate sau institutu superioare ; c) Producerea documentelor, ce s'erbescu spre motivarea petitiunii sale.

In petitiune sunt d'a se delinia espressu obiectele principale si secundarie alle rigorosului.

§. 3. La depunerea rigorosului de doctoru se concedu numai astfel de petenti, cari in trei ani de dille au cercetatu ca ascultatori ordinari vre-o universitate d'in intru sau d'in esternu. La depunerea rigoroselor d'in matematica, scientia naturale, si chemia testimoniele, capetate despre cercetarea vre-unei academie de arte, are asemene valoare cu cele de la universitatele de scientie.

§. 4. Chiaru si fara astfel de testimonia se potu presinta la depunerea rigoroselor de doctoru, daca respectivii documentedia calificatiunea lor nu numai in studiile gimnaziali, necesarie, spre ascultarea scient. univ. ci si ca in timpul, ce se recere spre depunerea rigoroselor respective, sa ocupatu astfel de scientie respective, in catu se potu presupune, ca in aceste studii au cascigatu destulle conosciencie. Inse in astfel de casuri, dupa ce corpulu professorale sa consultatu despre concederea sau ba a petentelui la depunerea rigorosului, ministeriulu de culte otareaca.

§. 5. Resultatulu desbaterii asup'ra recursului seu, eventualmente, dille defipte spre depunerea rigorosului, decanulu respectivei facultatii lu-va aduce la conosciencia petentelui.

§. 6. Rigorosulu de doctoru consta d'in a) essamenulu scripturistica si b) d'in celu verbale. Rigorosulu are totu-deun'a unu obiectu principale si duos obiecte secundarie. Rigorosantele le pote allege dupa voi'a sa.

§. 7. Pentru ocupatiunea scripturistica rigorosantele are se allega obiectulu d'in sfera scientei, care a desemnatu-o de obiectulu principale allu rigorosului seu.

Scopulu acestei ocupatiuni este : ca autorulu se documentedia nu numai conoscienciele sale scientifice, ci si ca este in stare a cultivá independente scientia sa speciala. Rigorosantele este obligatu a lassá se se tiparesca operatulu seu si a dá 50 esemplarie decanului.

§. 8. Decanulu, determinandu terminulu recerutu, va dá operatulu duoru professori spre criticare, si anume profesorilor ordinari in acelle scientie.

§. 9. Professorii censoratori presenta in scrissu opiniunea lor a sup'ra operatului, si enuncia daca petentele pote fi lassatu la depunerea verbale a rigorosului.

Daca opiniunea ambiloru censoratori nu diferescu, atunci decanulu comunica acést'a ca concinsu petentelui ; daca opiniunile diferescu atunci intrebarea, daca petentele se se lasse la depunerea rigorosului seu ba, se va decide prin corpulu professorale de la facultatea respectiva.

§. 10. Essamenulu verbale este d'a se depune d'in trei studii, amintite in §. 1. si cari rigorosantele le pote allege dupa voi'a sa, si dintre cari un'a formedia obiectulu principale, cele-lalte duos, obiectele secundarie alle essamenului.

§. 11. Presiedinte comisiunii censoratorie este decanulu seu, in absentia acestui-a, prodecanulu facultatii respective. Daca obiectele, ce rigorosantele le-a allesu, se tienu de duos facultati, atunci presidiulu lu-porta decanulu, de care se tiene obiectulu principale

§. Comisiunea essaminatoria consta d'in presiedinte, si d'in inca duos seap, cellu mulcu, patru essaminatori, cari sunt professori ordinari in studiile de essamenatu. Daca pentru care-va obiectu sunt mai multi professori ordinari, atunci acesti'a la rigorosulu de doctoru functiunea schimbandu-se.

Presiedintele deschide, conduce si, cu invorea comisiunii, inchiaia essaminarea ; este indreptatitu, inse nu deobligatu, a pune intrebari rigorosantelui.

§. 13. Rigorozele totu-de-una sunt publice.

§. 14. Rigorosantele pote allege, daca voiescu se depuna essamenulu verbale d'odata d'in tote obiectele, seu intreruptu in duos ronduri ; asemene sta in voi'a lui a depune rigorosulu mai antaiu d'in obiectele principale seu secundarie. Daca rigorosantele in acesta privintia nu sa dechiaratu, atunci essaminarea verbale se face d'odata d'in tote obiectele.

Rigorosantii, cari in duos ronduri depunu essamenulu, sunt constrinsi a depune si allu doilea rigorosu la acea universitate, unde au depusu si cellu antaiu.

§. 15. Essamenulu verbale puna-se odata, seu in duos ronduri, totu-de-una tiene duos ore ; una ora pentru obiectulu principale, cealalta pentru obiectele secundarie.

§. 16. Membrii comisiunii, cari au luat parte la essaminari, statorescu prin majoritate de voturi resultatulu essamenarii ; calculii sunt : „summa cum laude“, „cum laude“ si „rite“ cari se punu si in diplom'a de doctoru.

Daca voturile sunt impartite, presiedintele decide prin votulu seu.

§. 17. Daca rigorosantelu cade, atunci nu mai dupa trei lune se concedé era la repetirea essamenului, si daca si asta-data a cadiutu, apoi atunci numai o data inca si, numai dupa unu annu de dille se concede la repetirea essamenului.

Cellu ce si asta-data cade, nu se mai concede la depunerea rigorosului, si neci vre-o diploma de doctoru in aceste scientie, cascigata la vre-o universitate esterna, nu se pote nostrifica.

§. 18. Cellu ce a depusu cu succesu rigorosulu capeta diplom'a de doctoru cu titulu de „Doctor Philosophiae.“

In acesta diploma sunt d'a se numi d'osebitu tote obiectele principale si secundarie, d'in cari s'a facutu essaminarea ; si conformu §. 16 este d'a se induce si resultatulu rigorosului.

§. 19. Daca obiectele rigorosului se tienu de duos facultati, atunci acea facultate da diplom'a de doctoru, de care se tiene obiectulu principale, si a carei decanu a si presidiatu la depunerea rigoroselor.

§. 20. Tacele rigoroselor, cari sunt d'a se solvi totu-de-un'a innainte, sunt urmatoriele : pentru censurarea operatului scripturistica 20 fl. cari se impartu in egala mesura intre censoratori ; pentru essamenulu verbale, daca se depune d'odata 30 fl. daca se depune de duos ori, atunci totu-de-una câte 20 fl.

Aceste tace se solvescu si la repetirea rigoroselor. Tacele incurse de la essamenulu verbali inca se impartu in egala mesura intre presiedintele si professorii, cari au luat parte faptea la essaminare.

§. 21. La promotiune, la primirea diplomei iubilare etc. remane obiectulu de pana acuma, pana la alte dispusetiuni ulterioare.

§. 22. Acestu normativu are valoare numai de catu dupa publicarea lai.

Proiectu de lege.

despre inarticularea provincialisarii confinieloru militari banatice si a batalionulu confinaru de Titel precum si despre mai multe dispusetiuni, cari in urma provincialisarii au devenitu necesarie.

§. 1. Dupa ce M. Sa prin patent'a de la 9 Iuniu 1872 a desfiintiatu sistemulu confinariu militariu de pre territoriulu confinieloru militari banatice si allu batalionulu de Titel si dupa ce aceste parti alle tierrei s'au incorporatu cu Ungaria atatu in privintia legislativa, catu si administrativa, reincorporarea acest'a separticuled ia prin lege, si cu privire la impartirea, la organizatiunea administrativa si justifiaria, precum si cu privire la reprezentarea acestoru parti de tierra in legislativa se facu urmatoriele dispusetiuni :

§. 2. Dispusetiunile ce M. Sa le-a facutu in vire la territoriulu confinieloru militari

aretatu in §. 1. si cari si asta-di se affia in vigore in aceste parti alle tierrei, romanu si pre venitoriu in vigore, intru catu adeca nu se voru stramutá priu legea presente. Aceste dispusetiuni sunt :

a) Legea de la 8 Iuniu 1871 despre organizarea comunitatilor urbane si rurale alle confinieloru militari, precum si statulu comunitatilor rurale (sate.)

b) Regulamentulu de la 8 Iuniu 1871 despre affacerile de instructiune in scolele poporali alle confinieloru militari, apoi despre calificarea invetiatorilor si a invetiatoresseloru pentru aceste scole ; mai departe despre regularea referintilor de dreptu a invetiatorilor applicati in scolele poporali si despre inspectiunea scoloru in confinieloru militari ; in fine.

c) Rescriptulu reg. de la 9 Iuniu 1872 si ordenatiunea reg. totu de atunci-a, ambele referitorie la scoterea territoriulu confinieloru militari banatice si batalionulu de Titel de sub administratiunea militaria communa si trecerea lui sub administratiunea civila ; ambele aceste acte facu dispusetiuni despre asemeni referentie, cari nu pota formá obiectu allu legelatiunii commune dupa art. de lege 30 din 1868.

§. 3. Fostulu regimentu romano-banaticu, precum si a doue-spre-diecea compania a fostului regimentu serbescu banaticu, seu cercurile de asta-di de Caransebesiu, Tergova, Bosoviciu si Orsiova se voru impreuná intr'o juridictiune independenta sub numirea „Comitatulu Severinului.“

§. 4. Teritoriulu companieloru 9, 10 si 11 alle fostului regimentu serbescu-banaticu, precum si teritoriulu ce cade pre malulu stangu allu riuulu Carasiu si se tiene de compania 6 a acestui regimentu, d'impreuna cu comunitatile Iassenova, Dupla si Ablianu, adeca cerculu Besericea-Albe, se va incorporá cu comitatulu Carasiului.

§. 5. Teritoriulu de pre malulu dreptu allu companiei 6 a numitulu regimentu serbescu-banaticu cu comunitatile Grebinati, Oresati si Lagerndorf, mai departe companiele 5 si 8, precum si compania 4. cu comunitatile Carlsdorf si Nicolita, in fine asié numitulu pamentu de nasipu si pasciune ce cade in ambitulu acestui regimentu, pre langa acest'a apoi teritoriulu companieloru 11 si 12 alle fostului regimentu germanu-banaticu, seu cercurile de Carlsdorf si Cubinu, se anessedia comitatulu Timisiu.

§. 6. Celle-lalte parti alle fostului regimentu serbescu-banaticu, asemene celle d'antái diece companie alle fostului regim. germanu-banaticu, adeca cercurile Panciov'a, Satulu-Nou, Alibunari, Antonsdorf si Perlassu se incorporedia cu comitatulu Torontalului.

§. 7. Batalionulu de Titel (cerculu Ciachistiloru) seu cercurile de asta-di Titel si Iosefsdorf se anessedia comitatulu Baciu-Bodrogu.

§. 8. Orasielae Panciov'a, Besericea-Alba si Csransebesiu se voru investí fia care cu drepturi municipali independente.

§. 9. Poterea art. de lege 42 din 1870 despre organizatiunea municipieloru se va estinde si a sup'ra confinieloru militari provincialisate, inse cu urmatoriele modalitati de essecutare.

§. 10. In comitatulu Severinului agendele congregatiunilor generali inafrate §§. 91 si 92 ai art. de lege 42 din 1870, se voru concedere unei congregatiuni generali, ce se va formá din reprezentantii comunitatiloru fostului regimentu romano-banaticu si ai companiei 12. a fostului regim. serbescu-banaticu.

§. 11. In acelle parti alle confinieloru militari, cari s'au incorporatu cu comitatele Carasiu, Timisiu, Torontalu si Baciu-Bodrogu constituirea se estinde numai a sup'ra intregirii comitatulu municipalu, care intregire se va efectui asié, ca reprezentantii comunitatiloru militari din partea incorporata la comitatu devinu membri ai comitatulu municipalu.

Acesti membri ai comitatulu municipalu essu din comitetu, conformu art. de lege 42 din 1870, in doue parti egale d'impreuna cu cei-lalti membri alessi ai comitatulu ; diumetatea ce va avé se essa mai antaiu este d'a se determiná prin sorti.

In juridictiunile mentionate, inca mai inainte de ce s'aru alege membri noii in loculu acelloru membri ai comitatulu cari dupa trei ani au essitu, este d'a se stabili de nou numerulu totalu allu membriloru comitatulu, cu

In fine Col. Széll presenta reportulu comisiunii financiare despre bugetulu anului 1873.

Depre malulu Muresiului Banaticu, la 26. Maiu 1873. st. n.

(Raspansu Dlui de langa Tis'a „Albinei“)

Nu credu ca respectivulu correspondinte in Nr. 34 allu „Albinei“ se fia catu de puindu intiatu in trecutul preotulu Cretiu d'in Igrisiu, ca-ai atunci nu avé cutediarea, in ruptulu capului (adece : d'in officina Red. Alb.) a face reflesiuni de aldestea, cari compromittu diecesa Aradului, — ca-ci daca modulu Aradulu, pusu pre dreptulu si constitutiunea besericesca, lasa a se face atare abusu, de regressu in biserică : primindu pre unu preotu scandalosu, unu preotu care in tota vietu sa n'a facutu decatu abuzuri si a intuceatu mintea poporulu-primindu-lu intr'una diecesa progressiva in dreptulu constitutionala — a respandi lumina intunericulu (!) pre totulu ca pere de fome ; eu asié credu ca acestu abusu nu se pote scusa, ci este a se condemna.

Asiu avé multe a reflectá la „proselismu“ si la procedurile consistorieloru, dar candu ca acestea le audimu si vedemu in dillele nu vom a le mai repeti facia de correspondentele de la „Tis'a“ (?) numai atata ai amu a-i reflectá : ca nu este adeveratu ca poporulu d'in Igrisiu l'a cerutu pre faitosulu pop'a Cretiu a administrá parochia adusa dupa sistemulu si dreptulu, ci din contra poporulu s'a pronuntiatu serbatorescu si a protestatu contr'a abritriului ven. Lordinamentulu de la Aradu — pentru applicarea amosulu lui popa Cretiu. Mai bine dnule coresp. : „ca de abia l'ati appucatu!“)

Si trebuie se scia Dlu corresp. de langa Tis'a, rectius „Dunarea“ langa Pest'a, ca Consistoriulu Lugosianu pentru abuzurile comisse la suspendatu pre 2 anni si o luna, l'a pusu la inchisore, dar chiaru acolo a facutu abuzuri si dupa ce si acum acestu preotu la aduncele lui betranetie s'a intiatu „incorigibilu“ a afflatu de bi-ellu eliminá d'in Cleru si diecesa — Eu credu ca consistoriulu Lugosianu a purcessu catu de correctu si catu de umanu ; se candu acestu prea luminatu preotu adeca D. Cretiu se affia in diecesa Aradana, cea constitutionala Sinodala, de atunci ca si candu l'ar adumbritu altu duhu ortho-stratiosiescu ca-ci de atunci nu se mai tragea din betia.

Ma ce e mai multu, de la trecerea lui intianu insiella omenii cu rachi, face scrieri, cere cruce de la omeni, ca-lu voiescu de preotu si pan' acum'a a beutu preste sacove si abia are vr'o 10 omeni, cari pentru rachi voiescu de preotu si pre unu giannu era 2,400 suntu contr'a. Acest'a noi in privintia locului, o scimu mai bine, Die corsp. de Pest'a, ca-ci Dta esci prea departe — colo in Tis'a — Pest'a. Deci bucura-te Die Corr. de la Tis'a ca-ci lumina si prosperarea stramosiesca in primirea lui pop'a Cretiu va se inaintedia diecesa Aradului.

Atata amu mai afflatu de bine a face consociu — „nepartialulu“ neinitiatu in facerile diecesane si poporulu romanesc.

P u r a n u.

Rectius „reappucatu“ ca-ci de appucatu l'a appucatu antaiu diecesa gr. cat. a Oradei-Mari ; — asta-di diecesa gr. or. a Aradului, reappucandulu reentra in posesiune. Aceste-u-a e adeverulu. — Noi inca cunoscem diecesa SSa pop'a Cretiu, vulgo pop'a „Panciov'a“ pre candu se affia in reclusiune (in comunitatulu dumestecu d'in Oradea-Mare) ad collectionem spiritualem, pentru Caraghioscurile lui, alle caroru numeru era legiune. Nu ne potemu destullu mirá pentru ce on. Red. a „Albinei“ au saritu in data intru appucatu unei cause relle, ne avendu conosciencia ca-ce cumca correspondintia de la Tis'a e fabricata in Pest'a la onorab. Red. a „Albinei“ bine presupune Dl. Corr. nostru, ca-ai potemu probá, de s'ar cere. Nu se potu respinge cellu ce vre se intre in sinulu intiarei confessiuni, inse ven. ordinariate rom. in ambe confess. ar trebui se padiesca bine unu primu omeni petati, cari numai d'in interesse personali, materiali, ori d'a scapa de masura canonice trecu de la un'a confessiune alt'a, acest'a este adeveratulu proselismulu de condemnatu. Red.

privire inse la părțile încorporate alle confini-
loru militari si la §. 21 alu art. de lege 42
din 1870, i juridictiunea este d'a se imparti
de nou in cercuri electorali, si pre acesta base
noua are se se face apoi alegerea noiloru mem-
bri ai comitetului municipalu in loculu celoru
ce au essitu.

Numerulu actualu allu membriloru virili re-
mane neschimbatu pana la noua stabilire a
numerulu totalu allu membriloru comitetului.

§. 12. Oficierii administratori, applicati
ca oficiali districtuali in confin. milit. potu
remané in functiunile loru pana la finele an.
1873, chiaru si dupa ce se va fi facutu susu
amintita constituire; era daca in acestu tem-
pu dechiera, ca voru se remana in functi-
unile loru, apoi atunci potu pana la inchierea
restauratiunii.

Posturile oficialiloru districtuali dupa
constituire, d'ocamdata nu se supunu restau-
ratiunii, si anume in comit. Severinului nu se
supune pana atunci, pana candu diumetate
d'in membrii alesi pentru comitetulu municipi-
pale nu voru fi venitu sub noua allegere; era
in partile anessate comitatelor, amentite in
§. 9. pana la tempulu, candu conformu §. 65
art. 42 d'in 1870, se voru face allegerile ofi-
cialiloru pre intregu territoriulu juridictiunii.

Posturile ajunse vacante intr'aceea se voru
imple dupa §. 72 allu legii despre organisa-
tiunea juridictiuniloru.

§. 13. Organismulu cetatiloru, investite cu
dreptulu juridictiunariu in tenorea §. 8 allu
legii actuale, lu-prescrie art. de lege 42
d'in 1870.

Inse cu privire l cetatea Caransabesiu
comitiatul supremu se pote concrede si comite-
lui supremu allu cottului Severinului. §. 14.
Art. de lege 18 d'iu 1871, ce suua despre
organizarea comunelor se estinde si asup'a
confinieloru militare ung.

Actualele reprezentantie si antistie comu-
nali remanu d'upa cum sunt organizate trei
ani inca de la publicatiunea legii presinte.

Dupa acesti trei ani reprezentantia si
antistia comunale este d'a se organizá dupa
determinatiunile legii amintite.

§. 15. Judecatoriile reg. de prima instan-
tia d'in Caransabesiu, Baserica-alba si Pan-
cova; pre cum si judecat. montana d'in Ca-
ransabesiu, apoi judecatoriile districtuali d'in
Caransabesiu, Borovitiu, Teregov'a, Orsiov'a-
vechia, Baserica-alba, Carlsdorf, Cubinu, Pan-
ciov'a, Perlasu, Antonsdorf, Glogonu, Alibu-
nari, Titelu si Iosefsdorf remanu in activita-
tea loru pana candu legelatiunea va fi stato-
ritu definitivu logurile judecatoriiloru de prima
instantia.

Cu privire la judii, cari se voru numi
dupa inactivarea legii presinte este d'a se
applicá art. 4 d'in 1869, si favorulu cuprinsu
in §. 26 allu acestei legi se va estinde a supra
auditoriloru si ai confinieloru milit. si de la
ai judecatoriiloru presinte.

§. 16. Ordinatiunea ministeriului de jus-
titia de la 8 Oct. 1872 despre regularea ju-
decatoriiloru remane in vigore pana la alte
dispusetiuni alle legelatiunii.

Inse si pana atunci ministeriulu este im-
poternicitu a face, pre callea ordinatiuniloru
dispusetiunile necesarie spre intruducerea le-
giloru ung. esistente si applicavere, inse cu
consideratiune fiindu la impregiurările locale
de transactiune.

§. 17. Pentru părțile confin. milit. ung.
forulu de instantia a dou'a este Tabl'a reg.
d'in Pest'a, si de instantia suprema Curi'a
reg. ung.

§. 18. Cu privire la allegerea representan-
confiu. milit. cercurile electorali se rouduescu,
pana ce legelatiunea va fi facutu impartire
mai proportiunata, dupa prescriese §. 5, art.
5 d'in 1848.

§. 19. Regimentulu romanu-banaticu, fostu
incorporatu cottului Severinu, si cetatea Ca-
ransabesiu compunu la olalta unu cercu elec-
torale, si tramite unu reprezentante. Loculu
allegerii este Caransabesiu.

§. 20. Cetatea Baserica-alba d'impreuna cu
regim. serbu-banaticu, fostu annessatu cote-
loru Severinu, Carasiu si Torontalu, tramite
unu reprezentante. Loculu allegerii este Ba-
serica-alba.

§. 21. Cetatea Panciov'a d'impreuna cu
regim. germanu-banaticu, fostu incorporatu cot-

teloru Timisiu si Torontalu, tramite unu re-
presentante. Loculu allegerii este Panciov'a.

§. 22. Cottulu Timisiu tramite pentru
cerculu electoralu, amintitu in §. 20,
cei doi membri ai comisiunii conscrietorie,
a caroru esmittere nu atinge juridictiunea
oppidana (§. 49 art. V. d'in 1848) si pre
presiedintele commiss. (§ 51. art. V. d'in 1848);
era cottulu Torontalu pentru cerculu electo-
rale amintitu in §. 21.

De aceste comisiuni centrale se tienu si
agendele amintite la punctulu b, allu §. 12,
apoi agendele insirate in §§. 18—21, 24,
43 si 46 ai art. de lege V. d'in 1848.

§. 23. Batalionulu Titelu (district. Ci-
chistiloru) annessatu cottului Baciu formedia
cercu electorale separatu si tramite unu de-
putatu. Loculu de allegere este Titelu.

Pre territoriulu cottului Baciu cadu deci
in viitoriu 11 deputati.

§. 24. Legile ung. se estindu si a sup'a
confinieloru ung. provincialisate, in catu aceste
legi nu stau in contradicere cu determinatiu-
nile nemodificate prin actualea lege a prea in-
innalteloru dispusetiuni insirate in §. 2.

Lase ministeriulu este impoternicitu a ota-
ri tempulu, candu aceste legi au se intre in
vigore, pre cum si modalitatiile de essecutare
concesse de impregiurările locale si alle tran-
sactiunii.

§. 25. Cu essecutarea acestei legi este
ministeriulu ineredintatu.

(Urmedia subscrierea totoruru ministriloru.)

VARIETATI.

* (Carbuni de ajunsu pentru
mai multe mii de anni.) Scrutatori
insemnati spunu, ca straturile de carbuni in
Chin'a cuprindu unu spatiu colossalu de
400,000 milluri patrate. In Angli'a carbonii
de petra cuprindu unu spatiu numai de 12,000
milluri patrate si totu-si a fostu de ajunsu
spre a redica acesta tierra la unu gradu de
industria, la care alte tierre inca nu s'au po-
tutu aventá. In provinci'a Hunanu se afla unu
stratu de carbuni, care are o estensiune pa-
ste 21,700 milluri patrate; inse carbonii din
acesta provincia sunt de doue teluri: bitumi-
nosi si scilpitosi. Straturile de carbuni din
provinci'a Siansi cuprindu unu spatiu de 30,000
milluri patrate. — Colossal'a massa de car-
buni din Chin'a este in stare se proveda lumea
intrega in cursu de mai multe mii de anni.
Straturile de carbuni din Chin'a au o grosime ce
variedia intre 12—30 urme, era celle din pro-
vinci'a Siansi a o grossime pana la 500 urme.

* (Cuptoriu pentru arderea
cadavreloru.) Professorulu italianu din
Padu'a, Dr. Ludovico Brunetti, cunoscutu prin
preparatele salle anatomice, se afla de presinte
in Viena spre a espune unu cuptoriu pentru
arderea cadavreloru, inventatu de dinsulu. Bru-
netti dice, ca pentru arderea cadavrului unu
omu crescutu se receru doi centenari de lem-
ne; anim'a, plumanile si ficatii ardu mai greu,
ossele se prefacu in varu, dar nici-candu in
cenusia. Daco vré cine-va se pulverisedie si
ossele, atunci trebie se le pissedie. — Pre
langa acestu cuptoriu professorulu Brunetti va
espune si urne pentru conservarea cenusiei;
aceste sunt lucrate cu multu gustu. Intregu
processulu de ardere nu dureia mai multu
de doue ore, ér spesele pentru unu cadavru
se urea — dupa pretiulu lemneloru — pana
la 4 fl.

* (Dacia Traiana.) Prim'a dispensa
(Aprile-Maiu) a diuariului politicu Dacia-Tra-
iana, redactatu de D. Alessandru Bujoru a
apparutu in Rom'a. Lips'a de abonaminte, dice
red. in prefatiune, au fostu caus'a intardiarii
apparerii acestui diariu. Prim'a dispensa are
urmatoriulu summariu: 1, Prefatiunea. 2,
Una revelatiune sportuna, care pertuade. 3,
Program'a nostra. 4, Eclibrulu european si
poporele asservite. 5, Seclulu 19 promite li-
bertatea poporeloru. 6, La Dacia-Traiana de
jure et de facto. 7, Juniunei romane. 8, Ita-
li'a libera si una. 9, Studiu a supra alian-
tieloru politice. 10, Emiliu Castelar. 11, A
propos de accordu Austro-magiaru. 12, Sta-
tistic'a Statelorun-Unitate. Diverse. „Dacia Trai-
ana“ appare o data pe luna, brosiurata, si

va consiste d'in 7 cole in 4°. Pretiulu de
abonamentu este pentru Romani'a pre an.
intregu: 20 lei nooi; semestrulu unu galbenu;
trimestrulu 8 l. n. Pentru Austri'a pe annu:
8 fl. semestrulu: 4 fl. trimestrulu 3 fl. Pen-
tru docenti poporani si studentii saraci 5 fl.
pe an. intregu. Dreptu premiu gratuitu se ofe-
fere oper'a: „Rom'a de doue ori suverana si
de doue ori prostituita.“ care va contiené
400—500 pagini. Articlii sunt scrisi in limb'a
romana, italiana ori francesa. Adress'a red.
este urmatori'a: Direzione del Giornale Ru-
meno Dacia-Traiana, Via Paola, 38, II Pi-
ano, Rom'a.

* (Valcelle-Elópatak.) Elópatak
(séu Valcelle) este loculu cellu mai remar-
cabilu si mai frecuentatu de cura in Transil-
vani'a, in comitatulu Albei superioare, trei mi-
luri de la Brasiovu, intr'o lunca frumoasa ap-
perata prin dealuri aproape de Sepsz-Szt.-György,
are positiune sanetosa, si populatiune cam de
600 de locuitori.

Communicatiunea cu Brasiovulu s'au asi-
guratu din anulu 1858 prin unu podu preste
Oltu si este in tote partile buna.

Post'a vine in tote díllele de la Brasiovu
si merge la Brasiovu, asiá incatu óspetii dupa
finirea curei in Elópatak potu sa mérga la
Brasiovu si totu in aceeasi di se se si rein-
tórea la Elópatak.

Este si o statiune de telegrafu in Eló-
patak prin care se potu incunosciuntia indata
rudeniile.

Apoi suntu acolo siese isvore, dintre cari
trei se intrebuinteaza de cura si trei de scalda.

Temperatur'a fantanei principale este +
8.83° R. greutate spe. 1.005,092; in fantan'a
noua + 8.32° R. gr. spec. 1.004,856. Gus-
tulu e placutu, caparatoriu si curatu; acolo
ap'a are asemenare cu apele minerale din
Bartfeld, Fúred, Gleichenberg si Kissingen si
ocupa loculu in privintia efectului séu intre
ap'a de Karlsbad si Marienbad; intrece inse
pre acestea in privintia partiloru contiene-
torie de natronu, de acidu de ferru si car-
bune, mai contiene in abundantia oside libere
carbonice, si se distinge si prin sarile neu-
tral-lasative, prin cari insanetosierea se pro-
move intr'unu modu insemnata.

Cur'a de apa curatia canalulu intestinalu,
ficatulu si renunchii dandu putere indoita,
promove mai departe desvoltarea sangelui si
intaresce trupulu; in privintia efectului are
asemegare cu loculu de cura de pre insul'a
Corsica.

Folosesse mai incolo la dureri de ficatu,
galbinare si la hipertrofia (marirea) ficatului.
In urm'a patimelor de friguri schimbacióse,
precum de essemplu la marirea splinei si la
ból'a de apa, mai departe la patimile hámor-
roidale anormale, si pentru ambe sessurile la
catarrulu din besca de urina; in contra slabi-
citiunii mitrei dupa nascere, precum si in
contra ingalbinareii, la inceputulu unei tuber-
culose de plumanu, pre langa observarea die-
tel; mai departe vindeca scrofulu, scrofulu de
pantece si limbrici, la copii prin scaunu asiá,
incatu lapeda toti limbricii si strica totu deo-
data si dispositiunea, la acestu morbu, mai
incolo e buna pentru slabiciunea trupului,
obosirea pteriloru, pentru artritia, paralisia,
morburi nervóse, si chiaru in contra melan-
choliei provenitóru din turburarea organeloru
panteceului.

Sau mai facutu inca in anulu acest-a doue
bái de apa minerale reci langa columna ridi-
cata de boierulu romanu Beticovianu
in anulu 1843 intru recunoscatoriia aducere
aminte de Elópatak; Temperatur'a si efectulu
vindecatoriu e asemenea cu allu asiá numite-
loru isvóre vindecatorie, si au efectulu de a
intari si inputeri organale sessuale

O descriere mai detaliata si mai perfecta
a bailoru si scaldelor din Elópatak se afla in
opulu intitulatu „Traité des eaux minérales d'
Elópatak en Transylvanie“ (librari'a curtii in
Vien'a, a lui Vilhelm Braumüller de Dr.
Ignatiu Meyr).

Pentru mancari este indestulu de ingrigi-
tu, si i sta fia-cáruu in voia libera de a gatí
acasa fiindu in tota díu'a carne prospeta, séu
de a mancá din costu pre langa unu pretiu
eftinu de 50 cr. prándiulu.

Pentru distractiune spirituale se afla in

Elópatak unu cabinetu de lectura in diferite
limbe. *

Var'a e temperatur'a, la scimbarea regu-
laria de tempu, deminétia de 9°, la amédia
de 17° si sér'a de 14° R. Sesonulu de curu
dura pana in 15 Septembrie.

Francia. Perplesitatiile noului ca-
binetu allu fractiuniloru monarciste cre-
scu si se imultiescu d'in dí in dí. Scapa-
rea de periculos'a amicitia a bonapartie-
tiloru a ajunsu degiá a fi grigea cea ma-
mare a dloru de Broglie si Beulé. Fatigi-
osa intreprendere acést'a, ca-ci bonapar-
tistii pre care lu-apuca odata, apoi nu
lu-mai lasa d'intre degete. Cutodiatiile
bonapartistiloru cresce in fia care mo-
mentu, si limbagiulu d'in diuariele loru
trecu tote marginile. Ei se lauda si stri-
ga, ca fara ajutoriulu loru maiortate
guvernului n'aru esiste, ceea ce si este
addeveratu. Inse bonapartistii nu sunt
asta-di numai 10 seuu 12, ci influintia
loru a crescutu astfelu in catu potu
contá la 30 si 40 voturi, ceea ce intru
actualea stare a partideloru d'in camer'a
Franciei este unu contingentu, unu nu-
meru decidiatoriu. Nisuintiele cabine-
tului d'a casciga ore-si care insemnata
numeru de deputati d'in stang'a centrale
au remasu fara resultatu pana acum'a.
Pretins'a maiortate de 150 voturi, ca
guvernulu pretindeá ca are, a scadiuta
forte. Nerusinat'a tienuta a pressei im-
perialistice, anume diuariulu „Pays,“ in
care Paulu de Gassagnacu injura si
insulta mai tare, ca ori candu alta data,
contribue multu la instrainarea membru-
loru partidei moderate facia de guvernulu.
Este fara in doielu ca C. Périer va fi
alesu presiedinte nouconstituitulu cen-
tru allu stangei; astfelu tote trei fracti-
unile stangei voru forma una gruppa
sub conducerea lui Thiers si Grévy
va suflá multa ingrigire ministeriului.

In un'a din siedintiele Adunarii nat.
s'a primitu propunerea d'a se redica
era grandios'a columna Vendome, ce fu
restornata si tare mutilata sub domni-
rea comunardiloru in Parisu. Pre co-
lumna era se va pune statu'a lui Na-
poleonu I, imbracatu in vestminte an-
tice romane. Contra acestei propuneri
au votatu numai cei 60 membrii d'in
stang'a estrema.

Sciri electrice,

A ten'a, 6. Iuniu. Toti v. presie-
dintii camerei, afara de unulu, se tienu
de partid'a oppusetiunii. Camer'a voies.
ce se presinte in adress'a ei cátra regu-
celle mi mari gravamine contra ministe-
riului, astfelu in catu seuu dissolverea
camerei sau vre-o erisa ministeriale ne-
grestu va trebui se urmedie.

Vien'a, 6. Iuniu. Dupa conces-
siune de siepte septemane si dupa rein-
torcere in Augustu va urma dissolverea
prin patenta a Reichsrathului si escrie-
rea allegeriloru pre Octomvre.

Londonu, 6. Iuniu. Diuariulu
„Times“ annuncia, ca cerculariulu lui
Broglie sustiene politic'a esterna a pre-
decessorelu séu, dicundu, ca politic'a
in intru va fi moderata, in afara pa-
cinica, era contra partidei revolutiuna-
rie guvernulu va procede cu tota
energía. Asup'a viitorei forme de gu-
vernare va decide Adunarea nat.

Propriet., edit. si red. respundet.:
ALESSANDRU ROMANU.